

1. ילקוט שמעוני תהלים רמז תרכה
ולמה הוא קורא אותם רבים קמים הוי המון עמים, רבים אומרים לנפשי, אומרים לישראל, אומה ששמעה מאלהיה לא יהיה לך אלהים אחרים, לסוף ארבעים יום אמרו לעגל, אלה אלהיך ישראל יש לו ישועה אין ישועתה לו באלהים סלה.

2. פרקי דרבי אליעזר פרק מה
וכשקבלו ישראל את הדברות, לאחר ארבעים יום שכחו את אלהיהם, וקמרו לאהרו, המצרים היו נושאים את אלהיהם והיו משוררים ומצרים לפניו ורואין אותו לפנייהם, עשה לנו אלהים מצרים ונראה אותו לפנינו, שנאמר ויאמרו לו קום עשה לנו אלהים וגו'.

3. תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף נג עמוד ב
אלא מדפלו ישראל לעגל, גלו אדעתיהו דניחא להו בעבודת כוכבים,

4. תהלים פרק קו פסוק כ
וימירו את כבודם בתבנית שור אכל עשב:

5. רש"י פרשת כי תשא
אשר ילכו לפנינו - אלהות הרבה איוו להם:

6. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף לו עמוד ב
ת"ש, דאמר עולא: עלובה כלה שזינתה בקרב חופתה. אמר רב מרי ברה דבת שמואל: מאי קרא? עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. אמר רבא: עדיין חביבותא הוא גבן, דכתיב נתן ולא כתיב הסריח.

7. Moreh Nevuchim 3:32

It is not in the nature of man reared in slavery, in bricks and straw and the like to wash his hands, as it were, of their dirt and suddenly rise up and fight with the progeny of Anak (the giants of Canaan). God in His wisdom contrived that they wander in the wilderness till they had become schooled in courage, since it is well known that physical hardships toughen and the converse produces faintheartedness. A new generation was born which had not been accustomed to slavery and degradation.

8. Kuzari

97. The Rabbi: All nations were given to idolatry at that time. Even had they been philosophers, discoursing on the unity and government of God, they would have been unable to dispense with images, and would have taught the masses that a divine influence hovered over this image. which was distinguished by some miraculous feature. Some of them ascribed this to God, even as we to-day treat some particular spots with reverence, going so far as to believe ourselves blessed by their dust and stones Others ascribed it to the spiritual influence of some star or constellation, or of a talisman, or to other things of that kind. The people did not pay so much attention to a single law as to a tangible image in which they believed. The Israelites had been promised that something visible would descend on them from God which they could follow, as they followed the pillars of cloud and fire when they departed from Egypt. This they pointed out, and turned to it, praising it, and worshipping God in its presence. Thus they also turned towards the cloud which hovered over Moses while God spake with him; they remained standing and adoring God opposite to it. Now when the people had heard the proclamation of the Ten Commandments, and Moses had ascended the mount in order to receive the inscribed tables which he was to bring down to them, and then make an ark which was to be the point towards which they should direct their gaze during their devotions, * they waited for his return clad in the same apparel in which they had witnessed the drama on Sinai, without removing their jewels or changing their clothes, remaining just as he left them, expecting every moment to see him return. He, however, tarried forty days, although he had not provided himself with food, having only left them with the intention of returning the same day. An evil spirit overpowered a portion of the people, and they began to divide into parties and factions. Many views and opinions were expressed, till at last some decided to do like the other nations, and seek an object in which they could have faith, without, however, prejudicing the supremacy of Him who had brought them out of Egypt. On the contrary, this was to be something to which they could point when relating the wonders of God, as the Philistines did with the ark when they said that God dwelt within it. We do the same with the sky and every other object concerning which we know that it is set in motion by the divine will exclusively, and not by any accident or desire of man or nature. Their sin I consisted in the manufacture of an image of a forbidden thing, and in attributing divine power to a creation of their own, something chosen by themselves without the guidance of God. Some excuse may be found for them in the dissension which had broken out among them, and in the fact that out of six hundred thousand souls the number of those who worshipped the calf was below three thousand. For those of higher station who assisted in making it an excuse might be found in the fact that they wished to clearly separate the disobedient from the pious, in order to slay those who would worship the calf. On the other hand, they sinned in causing what was only a sin of intention to become a

sin in deed. This sin was not on a par with an entire lapse from all obedience to Him who had led them out of Egypt, as only one of His commands was violated by them. God had forbidden images, and in spite of this they made one. They should have waited and not have assumed power, have arranged a place of worship, an altar, and sacrifices. This had been done by the advice of the astrologers and magicians among them, who were of opinion that their actions based on their ideas would be more correct than the true ones. They resembled the fool of whom we spoke, who entered the surgery of a physician and dealt out death instead of healing to those who came there. At the same time the people did not intend to give up their allegiance to God. On the contrary, they were, in theory, more zealous in their devotion. They therefore approached Aaron, and he, desiring to make their plan public, assisted them in their undertaking. For this reason he is to be blamed for changing their theoretical disobedience into a reality. The whole affair is repulsive to us, because in this age the majority of nations have abandoned the worship of images. It appeared less objectionable at that time, because all nations were then idolators. Had their sin consisted in constructing a house of worship of their own, and making a place of prayer, offering and veneration, the matter would not have been so grave, because nowadays we also build our houses of worship, hold them in great respect, and seek blessing through their means. We even say that God dwells in them, and that they are surrounded by angels. If this were not essential for the gathering of our community, it would be as unknown as it was at the time of the kings, when the people were forbidden to erect places of worship, called heights. The pious kings destroyed them, lest they be venerated beside the house chosen by God in which He was to be worshipped according to His own ordinances. There was nothing strange in the form of the cherubim made by His command. In spite of these things, those who worshipped the calf were punished on the same day, and three thousand out of six hundred thousand were slain. The Manna, however, did not cease falling for their maintenance, nor the cloud to give them shade, nor the pillar of fire to guide them. Prophecy continued spreading and increasing among them, and nothing that had been granted was taken from them, except the two tables, which Moses broke. But then he pleaded for their restoration; they were restored, and the sin was forgiven.

9. רמבי"ם הלכות עבודה זרה פרק א

הלכה א: בימי אנוש טעו בני האדם טעות גדול ונבערה עצת חכמי אותו הדור ואנוש עצמו מן הטועים היה, וזו היתה טעותם, אמרו הואיל והאלהים ברא כוכבים אלו וגלגלים להנהיג את העולם ונתנם במרום וחלק להם כבוד והם שמשים המשמשים לפניו ראויין הם לשבחם ולפארתם ולחלוק להם כבוד, וזהו רצון האל ברוך הוא לגדל ולכבד מי שגדלו וכבדו, כמו שהמלך רוצה לכבד העומדים לפניו וזהו כבודו של מלך, כיון שעלה דבר זה על לבם התחילו לבנות לכוכבים היכלות ולהקריב להן קרבנות ולשבחם ולפארתם בדברים ולהשתחוות למולם כדי להשיג רצון הבורא בדעתם הרעה, וזה היה עיקר עבודת כוכבים, וכך היו אומרים עובדיהם היודעים עיקרה, לא שהן אומרים שאין שם אלוה אלא כוכב זה, הוא שירמיחהו אומר מי לא ייראך מלך הגוים כי לך יאתה כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך ובאחת יבערו ויכסלו מוסר הבלים עץ הוא, כלומר הכל יודעים שאתה הוא לבדך אבל טעותם וכסילותם שמדמים שזה ההבל רצונך הוא.

הלכה ב: ואחר שארכו הימים עמדו בבני האדם נביאי שקר ואמרו שהאל צוה ואמר להם עבדו כוכב פלוני או כל הכוכבים והקריבו לו ונסכו לו כך וכך ובנו לו היכל ועשו צורתו כדי להשתחוות לו כל העם הנשים והקטנים ושאר עמי הארץ, ומודיע להם צורה שבדה מלבו ואומר זו היא צורת הכוכב פלוני שהודיעוהו בנבואתו, והתחילו על דרך זו לעשות צורות בהיכלות ותחת האילנות ובראשי ההרים ועל הגבעות ומתקבצין ומשתחוים להם ואומרים לכל העם שזו הצורה מטיבה ומריעה וראוי לעבודה וליראה ממנה, וכנהיגם אומרים להם שבעבודה זו תרבו ותצליחו ועשו כך כך ואל תעשו כך וכך, והתחילו כזבים אחרים לעמוד ולומר שהכוכב עצמו או הגלגל או המלאך דבר עמהם ואמר להם עבדוני בכך וכך והודיע להם דרך עבודתו ועשו כך ואל תעשו כך, ופשט דבר זה בכל העולם לעבוד את הצורות בעבודות משונות זו מזו ולהקריב להם ולהשתחוות, וכיון שארכו הימים נשתכח השם הנכבד והנורא מפי כל היקום ומדעתם ולא הכירוהו ומצאו כל עם הארץ הנשים והקטנים אינם יודעים אלא הצורה של עץ ושל אבן וההיכל של אבנים שנתחנכו מקטנותם להשתחוות לה ולעבדה ולהשבע בשמה, והחכמים שהיו בהם כגון כהניהם וכיוצא בהן מדמין שאין שם אלוה אלא הכוכבים והגלגלים שנעשו הצורות האלו בגללם ולדמותן אבל צור העולמים לא היה שום אדם שהיה מכירו ולא יודעו אלא יחידים בעולם כגון חנוך ומתושלח נח שם ועבר, ועל דרך זה היה העולם הולך ומתגלגל עד שנולד עמודו של עולם והוא אברהם אבינו.

10. רמב"ן פרשת כי תשא

אבל הכתוב הזה הוא מפתח לדעת נכון ענין העגל ומחשבת עושו, כי בידוע שלא היו ישראל סבורים שמשה הוא האלהים, ושהוא בכחו עשה להם האותות והמופתים, ומה טעם שיאמרו כיון שהלך משה ממנו נעשה אלהים. ועוד, כי בפירוש אמרו אלהים אשר ילכו לפנינו, לא שיהיו נותנין להם חיים בעולם הזה או בעולם הבא. אבל היו מבקשין משה אחר, אמרו, משה שהורה לנו הדרך ממצרים ועד הנה, שהיו המסעים ע"פ ה' ביד משה (במדבר ט כג), הנה אבד ממנו. נעשה לנו משה אחר שיוורה הדרך לפנינו ע"פ ה' בידו. וזה טעם הזכירם משה האיש אשר העלנו, לא האל אשר העלם, כי יצטרכו לאיש אלהים. וכן תוכל להבין זה מתשובת אהרן אל משה רבינו מה עשה לך העם הזה כי הבאת עליו חטאה גדולה (להלן פסוק כא), והיתה תשובתו ויאמרו לי קום עשה לנו אלהים וגו', ואמר להם למי זהב התפרקו ויתנו לי ואשליכהו באש (להלן פסוקים כג כד). והנה אהרן מתנצל למשה ואמר לו אל יחר אף אדוני (להלן פסוק כב), והוא כמוסיף על חטאתו פשע, שאומר כי הם בקשו ממנו עבודה זרה ועשאה להם בידיו, ולמה לא יחר אפו, ומה חטאה גדולה מזו:

אבל הענין כמו שאמרתי, שלא בקשו העגל להיות להם לאל ממיית ומחיה, וקבלו עבודת אלהותו עליהם, אבל ירצו שיהיה להם במקום משה מורה דרכם. וזהו התנצלותו של אהרן, טען כי לא אמרו לי רק שאעשה להם אלהים אשר ילכו לפנינו במקומך אדני, שלא ידעו מה היה לך, ואם תשוב אם לא, ולכן הם היו צריכין למי שיוורה להם דרכם כל זמן שלא תהיה אתה עמהם, ואם אולי תשוב יעזבוהו וילכו אחריו כבראשונה. וכן היה הדבר, כי כיון שראו העם את משה מיד הניחו את העגל ובעטו בו שהניחו לו לשרפו ולזרות עפרו על פני המים, ולא היה מהם חולק עליו כלל. וכן תראה שלא הוכיחם, ולא אמר להם כלום, אבל בבואו במחנה וירא את העגל ומחולות מיד ברחו ממנו, והוא לקח העגל וישרוף אותו וישק אותו להם ולא מאנו כלל. ואלו היה להם לאלהים, אין דרך שיניח אדם מלכו ואלהיו לשרפת אש, הן ישרוף את תועבתם לעיניהם ולא יסקלוהו:

- Role of the dancing
- Did the Jews know when Moshe was supposed to come?